

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2006

FINNISH

HIGHER LEVEL

**Wednesday, 14th June
Morning 9.30 a.m. – 12.30 p.m.**

TEHTÄVÄT

Ohje: Vastaa kaikkiin kolmeen tehtävään suomeksi. 1. Tehtävässä on alakohtia, joihin kaikkiin tulee vastata. Viimeisessä tehtävässä 3 on kaksi vaihtoehtoa, joista valitaan vain toinen. – Koko kokeen maksimipistemäärä on 100.

Merkitse vastauspapereihin selvästi jokaisen tehtävän numero ja kirjain.

TEKSTI (liittyy tehtäviin 1 ja 2)

Kirjan paikka

Kirjallisuus on kunnia. Sen näkee jo alkuvuoden allakan lehtiä selaillessaan. On **Runebergin** päivä, Kalevalan ja Suomalaisen kulttuurin päivä, **Mikael Agricolan** ja suomen kielen päivä, Kirjan ja ruusun päivä. On kokonainen Lukuviikko. **J. V. Snellmanin** eli Suomalaisuuden päivää voi myös juhlia suomalaisen kirjallisuuden päivänä, niin intohimoinen suomalaisen kirjallisuuden asian ajaja hän oli.

Kustantajien ja kirjakaupan taseissa suomalaisella kirjallisuudella menee hyvin. Kirjailijoiden taseet ovat synkempiä. Menestys keskittyy, kiulu rikkaitten ja köyhien välillä kasvaa niin kuin muuallakin yhteiskunnassa.

Julkisuuden mahti on muuttanut lukutapaa. Kaunokirjalliset teokset ovat ajan ilmiöitä, osa tajuntateollisuutta, jossa sensaatiot tulevat ja menevät. Häly on kova, mutta lyhytkestoinen, trendit vaihtuvat, mutta pysyviä kysymyksiä ei ole.

Vaikeaa aikaa kirjailijalle, hitaan ammatin harjoittajalle. Nopeat syövät hitaat kirjallisuudessakin. Paitsi jos asiaa katsoo 50-100 vuoden päästä, kuten pitäisi tietysti katsoa.

Mutta kirjailijankin pitäisi saada jokapäiväinen leipänsä tänään. Ja se on enemmistölle tiukassa. Kirjailijan ammatillinen asema on heikentynyt monien faktojen valossa, vaikka sitä ei kirjailijoiden persoonaan kohdistuvan mediasuosion paisteessa huomaa. Kotimaisen kirjallisuuden menestyksestä on ropissut sangen vähän alkutuottajan eli kirjailijan laariin. Monet jatkojalostajista ovat pärjänneet paljon paremmin.

Suomen Kirjailijaliitossa oli vuoden vaihteessa 545 jäsentä. Se on promillen kymmenesosa kansasta. Viimeisimpien tietojen mukaan Suomi on maailman 12. rikkain maa. Näin vähäisen, kansallisesti elintärkeän erikoisammattikunnan asiallisesta toimeentulosta se pystyisi huolehtimaan niin vähällä rahalla, ettei se tuntuisi missään. Tietääkseni jo kirjojen arvonlisäverolla valtio ansaitsee enemmän kuin on koko kaunokirjallisuudelle jaettu julkinen tuki.

Kirjailijoilla on intohimoinen suhde kirjastoihin, joita he rakastavat uskollisesti, idealistisesti ja sinisilmäisesti. Rakastettu on osoittanut petolliseksi. Viime vuonna kirjastoihin ostettiin 1,5 miljoonaa kirjaa. Se on paljon. Mutta se on vähän, kun tiedetään, että noin 20 vuotta sitten kirjastoihin ostettiin 2,5 miljoonaa kirjaa. Artisti maksaa, sillä merkittävin kirjallisuuden julkinen tukipotti, niin sanottu kirjastoapuraha on sidoksissa kirjastojen hankintoihin.

Kirjastoja on kiristetty ja kuristettu lamavuosista lähtien. Suuria satsauksia on tehty teknologiaan. Mutta jotain kauhistuttavaa on tapahtumassa myös itse kirjaston idealle. ”Köyhän yliopistoista” ne halutaan muuttaa kaiken kansan viihdekeskuksiksi ja yhteisiksi olohuoneiksi, joissa voi puuhastella kaikkea kivaa ja joista voi lainata vaikka digisovittimia, kävelysauvoja ja silmälasia.

Ja artisti maksaa taas, nimenomaan vähälevikkisen kirjallisuuden tekijä. Hänen kirjalleen ei ollenkaan itsestään selvästi ole paikkaa hyllyssä. Ei sinne haluta semmoista, mikä ei ”liiku”. Myös kirjaston on tehtävä tulosta. ja kirjaston ainoa mitattavissa oleva tulos on lainojen määrä. Parempi 20 sesongin suosikkikirjailijan uutuutta kuin yksi vain ani harvoja kiinnostava, olkoon vaikka kuinka hyvä.

En moiti huonosti palkattua ja kutsumustietoista kirjastoväkeä. he ovat markkinahengen ja kulutusideologian uhreja siinä missä kirjailijatkin. Luulen, että asiakastieskeillä mietitään kirjaston roolia paljonkin. Jossakin paljon korkeammallakin pitäisi miettiä Kulttuurilaitos vai viihdekeskus? Yliopisto vai hengailutila? Kansakunnan muistivarasto vai ilmainen shoppailukeskus ja nettikahvila? Kuluttajien mielihalujen vai kansalaisten tarpeiden tyydyttäjä?

1. TEHTÄVÄ: vastaa kaikkiin kysymyksiin.

A. Selitä omin sanoin seuraavat sanat:

- a. mahti (rivi 10) 1 p.
- b. häly (rivi 11) 1 p.
- c. ropista (rivi 20) 1 p.
- d. vähälevikkinen (rivi 39) 1 p.
- e. kutsumustietoinen (rivi 45) 1 p.

B. Selitä omin sanoin, mitä tarkoittavat seuraavat ilmaukset:

- a. Kirjastoja on kiristetty ja kuristettu lamavuosista lähtien. (rivi 34) 5 p.
- b. Ei sinne haluta semmoista, mikä ei ”liiku”. (rivit 40-41) 5 p.

C. Selosta käsityksesi seuraavista asioista:

- a. Mitä Varis sanoo kirjailijan asemasta? 5 p.
  - b. Mitä Variksen mukaan kirjastoille on tapahtunut? 5 p.
  - c. Mikä on Variksen tekstin sanoma? 5 p.
- yhteensä 30 p.

2. TEHTÄVÄ:

Kirjoita noin 100 sanan mittainen kommentti Variksen tekstissään esittämään väitteeseen: *”Köyhän yliopistoista” ne halutaan muuttaa kaiken kansan viihdekeskuksiksi ja yhteisiksi olohuoneiksi.* (rivit 36-37)

30 p.

3. TEHTÄVÄ:

Kirjoita noin 300 sanan aine. Valitse aiheeksi toinen näistä:

- A. Pitäisikö valtion huolehtia kirjailijoiden ja taiteilijoiden toimeentulosta? Miksi ja kuinka? Tai miksi ei? Otsikoi itse.
- B. Nykyteknologian sukupolvi on kaikkien aikojen onnellisin?

40 p.
kaikki tehtävät yhteensä 100 p.